

Asia: VN/9441/2025

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi avaruustoiminnasta annetun lain sekä maa-asetusta ja eräistä tutkista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Yleiset huomionne esityksestä ja sen keskeisistä tavoitteista?

Arvioitteko lakiehdotuksilla olevan joitain sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei vielä ole otettu huomioon, millaisia?

Antaako esitysluonnos riittävän kuvan lakiehdotusten vaikutuksista yrityksille?

Antaako esitysluonnos riittävän kuvan lakiehdotusten vaikutuksista viranomaisille?

Vastine ”Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi avaruustoiminnasta annetun lain sekä maa-asetusta ja eräistä tutkista annetun lain muuttamisesta”

Vastine koske ainoastaan GNSS-korjauspalvelun maa-asetusten toimintaa ja lainsäädäntöesityksen tulkintaa niihin liittyen. Periaatteessa suhtaudumme lakiesitykseen positiivisesti, mikäli päästään tasapuoliseen kaikkia alan toimijoita samanlaisesti kohtelevaan lainsäädäntöön. Se on kuitenkin vaikeaa, koska tulkinta siitä ketä laki koskisi on erittäin epäselvä. Se vaatii ehdottomasti selkeyttämistä. Näimme lisäksi vaarana sen, että jos globaalit ja alueelliset toimijat jäävät lainsäädännön ulkopuolelle, niin lainsäädännön turvallisuuskäsitteitä jää näiltä osin kokonaan toteutumatta.

Haluamme vastineessamme tuoda muutamia seikkoja esille, jotta laadukasta lainsäädännön kehitystä voidaan toteuttaa siten, että lakeja valmistellaan ja säädetään tavalla, joka tuottaa selkeitä, toimivia, perusteltuja ja vaikuttavia säädöksiä. Myös alalla toimivien instanssien yhdenmukainen kohtelu on oleellinen osa laadukasta lainsäädäntöä ja siksi haluamme tuoda esille erityyppisiä satelliittipaikannuksen korjauspalvelutyyppisiä ja toimintamalleja.

Korjaussignaalia tuottavia palvelutyyppejä

1. Operoitu korjaussignaali-palvelu, jossa operaattori kerää perustamiensa ja operoimiensa tukiasemien avulla dataa määrättyä operointialueelta, lähettää datan laskentakeskukseen ja palauttaa korjaussignaalin loppukäyttäjälle. Loppukäyttäjän paikannusratkaisu voidaan korjata käytännössä reaaliajassa.
2. Korjaussignaali-palvelun hybridiratkaisu, jossa osa korjauspalvelun tukiasemadatasta operaattori kerää itse (operoi) ja osan se hankkii toisilta kaupallisilta toimijoilta ”tukkuna” (esim. Maanmittauslaitos) suurempina kokonaisuuksina tai yksittäisinä tukiasematietoina. Näistä tiedoista muodostetaan korjausratkaisu ja toimitetaan loppukäyttäjälle, tyypillisesti internetin välityksellä.
3. Korjaussignaali-palvelun virtuaalioperaattorit, jotka eivät itse omista tukiasemia, vaan ostavat kaiken datan kaupallisilta tai yksityisiltä toimijoilta. Näissä kaupallisissa malleissa on tyypillistä, että tuottamalla tukiasemadataa kyseiseen palveluun saa vastineeksi verkon korjausdataa omaan käyttöönsä. Nämä toimijat ovat usein globaaleja, eikä niiden omistajuutta tai tiedon käsittelyä voida välttämättä varmuudella todentaa.
4. Yksittäiset tukiasemadatan tuottajat, jotka tuottavat usein korjausdataa ilman verkkotasotuslaskentaa pienellä maantieteellisellä alueella. Korjausdata usein toimitetaan loppukäyttäjälle radiolähtetimen avulla. Toimijoita voivat olla rakennusliikkeet, koneurakoitsijat, mittauskonsulttiyritykset, maanviljelijät ja muut yksityiset toimijat. Koska korjausdata tyypillisesti toimitetaan radiolähtetimellä yksisuuntaisena viestinä avoimilla taajuuksilla ja salaamattomana, ei käyttäjiä voida varmuudella tunnistaa. Maa-aseman radiolähtetimen käyttöön tarvitaan Suomessa viestintäpalvelulain mukainen radiolupa, joka nousee myös oleelliseksi valvottavaksi kohdaksi.
5. Jälkilaskentapalvelut, joissa tukiasemilta kerättyä dataa hyödynnetään paikannusdatan jälkilaskennassa. Tässä palvelumuodossa korjausdata ladataan palveluntuottajan palvelimelta tyypillisesti tiedostona ja hyödynnetään paikannusdatan jälkilaskennassa.
6. Markkinoilla saattaa olla useita muitakin operointityyppejä, joita ei ole tässä listattu tai tunnistettu.

Suomessa on erilaisia staattisia/kiinteitä GNSS-asemia/järjestelmiä GNSS-palvelua tuottaen varmasti useissa sadoissa eri organisaatioissa, joita he ylläpitävät ammattimaiseen käyttöön esim. niin maatalouden, infrarakentamisen kuin perinteisen maanmittauksen sektoreilla. Lisäksi on lukuisia ulkomaisia tai globaaleja toimijoita Suomen GNSS-sektorilla. Nämä kaikki tarjoavat palvelua asiakkaille yhtä lailla RTK- tai vastaaviin sovelluksiin toiminta-alueillaan GNSS-viestinä ja useimmiten internetin yli.

Lisäksi toimintakentässä on tuhansia liikuteltavia ammattilaitteita, joita voidaan käyttää staattisen GNSS-aseman tavoin palvelua tuottaen. Tällöin ammattimaisten organisaatioiden määrä nousee jo tuhansiin Suomessa.

Jos satelliittipaikannuksen korjauspalvelu tulkitaan esityksen mukaiseksi maa-asematoiminnaksi haluamme tuoda esiin huolestamme kaikkien palveluntarjoajien yhdenvertaisesta kohtelusta ja valvonnan resursseista. Kaikki nämä edellä mainitut palveluntoteutusmuodot kilpailevat keskenään samoista loppukäyttäjistä ja muodostavat niin sanotun GNSS-korjauspalvelumarkkinan, joilla loppukäyttäjä voi paikantaa itsensä tarkasti, parhaimmillaan millimetrien tarkkuudella (jälkilaskenta). On mielestämme oleellista, että suunniteltu lainsäädäntö tunnistaa kaikki palveluntuottajat ja kohtelee kaikkia toimijoita tasapuoleisesti ja viranomaisen valvontaa on mahdollista ulottaa kaikkiin toimijoihin palvelun toteutusmuodosta riippumatta.

Geotrimin näkemykset GNSS-palvelumme luvanvaraisuuteen

Toimimme mielestämme ennemminkin paikkatiedon hyödyntämisen ja sen johdannaisten alueella ilman, että teemme esim. erillistä monitorointia tai lähetämme mitään dataa radioaalloilla. Palvelun asiakkaiden käyttöjaksot ovat hyvin vaihtelevia, jopa vain tunteja tai päiviä. Myös asiakkaiden vaihtuvuus on suurta. Jos pelkästään lyhyiden käyttöjaksojen ja suuren vaihtuvuuden takia ei ole mahdollista järkevästi asiakkaiden muutoksista informoida eteenpäin.

Toisaalta Suomessa on vähintään sadoilla muilla isoilla ja pienemmillä ammattimaisilla organisaatioilla GNSS-asemia/järjestelmiä ja niiden tuottamaa GNSS-palvelua saatavissa ammattikäyttöön esim. RTK-tason sovelluksiin. Yhdenvertaisuus huomioiden noita kaikkia ammattimaisia organisaatioita pitäisi mielestämme käsitellä kassamme samalla tavalla yhdenvertaisesti riippumatta organisaation koosta.

Olemme tarvittaessa valmiita täydentämään perusteluitamme tai esittelemään palveluamme.

Miten arvioitte viranomaisten tiedonsaantia ja tiedonluovutusta koskevia ehdotuksia?

Ovatko esityksen poikkeukset salassapitosäännöksistä toisaalta riittävän rajatut ja toisaalta riittävän kattavat, jotta lupamenettelyssä pystytään tarkoituksenmukaisesti arvioimaan kansallisen turvallisuuden näkökulma?

-

Miten arvioitte ehdotettuja säännöksiä valtiosääntöoikeudellisten reunaehtojen näkökulmasta?

Onko esityksessä otettu riittävästi huomioon kansallisen turvallisuuden näkökulma?

-

Kommenttinne avaruusesineiden ja avaruustoiminnan siirtämistä toiselle koskevasta säännösehdotuksesta ja perusteluista (avaruustoimintalain ehdotettu 11 §)?
Miten arvioitte valtion takautumisoikeuden enimmäismäärän suuruutta ja riittävyttä avaruustoimintalain 7 §:n osalta?

-

Kommenttinne ehdotetusta seuraamusmaksun määrittämisestä koskevasta maa-asemista ja eräistä tutkista annetun lain säännöksestä (17 a §)?

Miten arvioitte ehdotettua seuraamusmaksun enimmäismäärää (molemmissa laeissa)?

Miten arvioitte seuraamusmaksujen määrittämisestä viranomaisille niissä tilanteissa, kun viranomainen harjoittaa kaupallista toimintaa tämän lain nojalla myönnetyn luvan mukaisesti? Miten asiaan vaikuttaa se, että kyseinen viranomaisen toiminta on lakisääteistä?

-

Kommenttinne ehdotetusta avaruustoimintalain voimaantulosta sekä ehdotetuista siirtymäsäännöksistä?

-

Sääski Timo
Geotrim Oy